PE URMA ZBORULUI, DE FLORIN GHEORGHIU[1] – PLEDOARIE ÎN VERSURI A IUBIRII PENTRU CUVÂNT, CULTURĂ, CREATIVITATE CA EXPRESII ALE HARULUI DIVIN ÎN OM*

MIOARA DRAGOMIR
Institutul de Filologie Română „A. Philippide", Iaşi
mioaradragomir_2006@yahoo.com

Résumé: Les poésies du deuxième livre de Florin Gheorghiu, *Pe urma zborului* (*Sur la trace du vol*), représentent vingt-six colonnes qui soutiennent l'édiffice d'un credo de vie où l'on trouve solidement disposés la méditation et un très fort sentiment devant la puissance divine et l'acte créateur, le sens de l'homme dans le temps et dans l'histoire, la culture, la relation avec l'univers et avec Dieu. Le poète avoue qu'au centre de leur découverte et de sa vision se trouve l'*ida* (création léxicale qui a comme racine le passé du verbe *βλέπω – εἶδα* 'j'ai vu'), nom qui représente un mélange d'intuition et de force d'observation et qui signifie voir au-delà des yeux, voir à travers la raison et par l'âme, aussi. Il est impossible que ces sujets bien stylisés dans une poétique originale ne séduisent pas le lecteur. Celui-ci peut retrouver dans *Sur la trace du vol* ses propres sentiments et pensées ; en plus de cela, il s'enrichit, à son tour, spirituellement et intellectuellement, par la force expressive des tropes, par un très bon usage de la langue roumaine, tout comme par les connaissances encyclopédiques présentes dans des contextes chargés de métaphores et de diverses comparaisons.
Mots-clés: créativité poétique, *ida*, méditation, temps, culture, histoire, esprit

Scrisă sub semnul raţiunii, al inventivităţii, dar şi al sensibilităţii spiritualizate, de tip platonian, poezia din cartea *Pe urma zborului* (Gheorghiu 2013), a doua semnată de Florin Gheorghiu, după *Sentimente în chihlimbar* (Gheorghiu 2012), este rezultatul a două simbioze: pe de o parte, una între spiritul românesc şi cel elen şi, pe de altă parte, cea a formaţiei de om de ştiinţă, crescut în universul lecturilor beletristice, al artei, al creativităţii, în general, cu sentimentul religios şi al iubirii faţă de creaţia divină. Din această personalitate se desprinde un eu poetic matur, bine conturat, care tinde să cucerească, una după alta, laturi esenţiale ale omului, din timpuri vechi, dar şi din

[1] Florin Gheorghiu s-a născut la 22 februarie 1951 în oraşul Huşi, judeţul Vaslui. A absolvit ca şef de promoţie Facultatea de Biologie a Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, devenind ulterior doctor în biochimie. Se căsătoreşte cu Vasiliki Sakka, de origine din Epir, se stabilesc din 1985 în Atena şi au un fiu, actualmente medic, Dimitris-Florin. În Grecia profesează ca biolog, specialitatea biochimist, timp de 28 de ani, până în 2013. Debutează cu versuri în revista „Literatorul", II, nr. 37 (54), din septembrie 1992, al cărei redactor-şef era Marin Sorescu. Colaborează la această revistă, semnînd, totodată, poezii în „Curierul românesc". În 1992, cu sprijinul lui Eugen Uricaru, fondează revista „Ateneul Eleno-Român", unde continuă să publice versuri.

* Pe urma zborului *(*Sur la trace du vol*) par Florin Gheorghiu – plaidoirie en vers de l'amour pour la parole, la culture, la créativitécomme expressions de la grâce divine dans l'homme*

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

contemporaneitate, în individualitatea lui, în istorie, în cultură. Reuşeşte şi o face într-un stil propriu şi, totdeodată, cu gândul manifest de a se încadra într-o tradiţie a umanităţii: *Pe urma zborului* este un zbor propriu, încărcat de lecţiile zborului către absolut ale omenirii.

Despre ce şi despre cine vorbeşte eul poetic în această „cărticică" precum un sipet – ai zice la prima vedere –, care la sfârşitul lecturii îţi lasă certitudinea unei plenitudini spirituale şi sentimentul că ai (re)descoperit o întreagă lume? Care sunt mesajele sale? Care sunt resorturile poeticităţii sale şi crezul artistic? În poemul de început, *Sămânța luminii*, ne mărturiseşte că în centrul universului său poetic se află *ida*, creaţie conceptuală proprie, ce exprimă faptul de a vedea – cu ochii, dar mai ales cu ochii minţii şi ai sufletului. Este o creaţie rezultată din substantivizarea în limba română a formei de aorist (*εἶδα*) a verbului din limba (neo)greacă *βλέπω* 'a vedea' care i se iveşte ca o revelaţie, ca dar al unei căutări îndelungi, cu speranţa şi credinţa că va găsi cuvântul „ce salută etern lumina" (6), ce exprimă adevărul pe care îl are de transmis tuturor. *Sămânța luminii* este *ars poetica* acestei cărţi. Împreună cu relaţia cuvânt-univers poetic, eul liric exprimă, într-un stil de odă antică, relaţia cu omul *idelor*, creator, reprezentat prin imaginea lui Giordano Bruno („De aceea, înfiorat, te salut om luminat/ Tu, cel sacrificat, ca Giordano Bruno,/ Arzând pe rugul aprins cu *idele* tale!") (8), de asemenea, cu cititorul („Salut şi ochii citind cuvinte profunde") (8) şi, una foarte strânsă, cu creatorii-poeţi, văzuţi ca cei ce simt cel mai profund ritmul omenirii şi îl împărtăşesc prin cuvânt semenilor şi care, de aceea – ne este readus în conştiinţă mesajul –, trebuie iubiţi („Salut poeţii care cântă cu lira lui Orfeu/ Arzând în sentimentele fierbinţi ca focul/ Şi pătimind în autodafe, ca Prometeu!/ Îi salut cu iubire, binecuvântaţi-i mereu...") (8).

Însăşi devenirea poetică este o temă în sine, pe care o descoperim în poeziile construite pe sistemul unei analogii între cele patru anotimpuri şi vârstele omului (*Primăvara – jocul de-a viața*, *Vara – căldura dragostei*, *Recolta toamnei*, *Testamentul din iarnă*). Bogate în imagini poetice foarte diversificate şi încărcate de sugestie, aceste poezii sunt dominate de un simţ al văzului interiorizat şi acumulat în trăiri, ca o sinestezie, în acea dimensiune profundă pe care eul şi-o simte, aceea de *poet*. Acest simţ aparte este reprezentat prin laitmotivul *ochiului de ciclop*, ce apare şi în alte poezii, fie în comparaţii, fie în metafore. Mereu în trezvie, ca unul ce are conştiinţa că i s-a dat misiunea de a reprezenta însăşi viaţa, în timp (perioada copilăriei, a adolescenţei, a maturităţii şi a senectuţii), *eul poetic* metamorfozează în arta sa realitatea, filtrând-o prin trăiri şi sentimente şi transformând-o în cuvinte, imagini şi mesaje, pe care le oferă cititorului într-o formă sublimată şi gândită în *poezie*. Este prezentă constant ideea de construire – cu sugestia de talent, de dotare expresă, apoi cea de ctitorire – cu sugestia de înveşnicire a vieţii şi răspândire a darului creaţiei către ceilalţi, şi, în sfârşit, cea de reconstruire prin artă şi iubire:

„Am hotărât ca bunurile care le-am strâns aici pe Pământ
Pe care le-am adunat muncind din greu şi mereu căutând
Să fie puse de poet atent, bucăţică lângă o altă bucăţică,
Lipite ca într-un mozaic bizantin cu fond de aur lucitor
Ca un tablou votiv pictat în mănăstirea ctitorului viselor

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

Ca într-o ultimă îmbrăţişare de adio pentru toţi pământenii
Toate bunurile de pe Pământ strânse cu drag, într-un cuvânt
Ca resemnarea dumnezeiască a păstorului din Mioriţa
Ca răstignirea inocenţei lui Hristos pe o *cruce-Iubirea*…" (*Testamentul din iarnă,* 19-20).

La finalul fiecăreia din aceste poezii, procesul devenirii poetice, cu rosturile eului poetic clar exprimate, este redat inclusiv prin creaţii lexicale concentrate în cuvinte compuse, care seamănă cu modalitatea compunerii din limba greacă: *viaţa-Jocul*, *jurământ-Dragostea*, *viaţa-Înţelepciunea*, *cruce-Iubirea.*

Pe lângă acest aspect al individualităţii, poetul îşi asumă să ne readucă aminte tema devenirii în cultură, începută cu „desene în grote", cu scrierea egipteană, feniciană, urmată de arta Eladei, după care „ca moşită de mari artişti naşte Renaşterea" şi continuată prin momentul descoperirii tiparului („De unde zboară purtată de vânt pretutindeni,/ Suflată ca puful de păpădie de Gutemberg") (59). Cultura este văzută ca unul din sensurile esenţiale ale omenirii, care, întrucât este construită de oameni înzestraţi, de marile spirite, are puterea de a se diviza şi de a uni, constituindu-se, în fapt, într-o dimensiune fundamentală a vieţii:

„Cultura, o poveste nemuritoare fascinantă,
Vorbită, scrisă, tradusă şi mereu neterminată [...],
Ca o Cină de Taină a creaţiei şi-a sufletelor,
Cu pâine şi vin la masa izbăvirii neliniştilor
Ofrandele cuminecăturii marilor creatori
Înviind ca iubire-n privirea pipăită de orbi!" (*Cina cea de Taină*, 58-59).

Ideea valorii este accentuată prin definiţii-metaforă, printr-un şir de comparaţii şi personificări imaginate într-un stil propriu, care cuprind, totodată, sugestia de ubicuitate şi pe cea de meliorism, relaţionate cu forţa intrinsec vizionară a culturii („Peste tot vieţuieşte, ca poveştile Şeherezadei,/ Prevesteşte neîncetat cu şoaptele Cassandrei,/ Şi aşteaptă generaţiile viitoare ca Penelopa") (60).

Aspecte din acelaşi registru sunt abordate în mai multe poeme. *Dansul nemuritor* transmite ideea devenirii artei dramatice din antichitate şi perpetuată spre viitor („*Dansul păstrat de mii de ani în vatra timpului/ Mocnea ca o lumină în jarul şi în spuza infinitului*") (9). De asemenea, poemul *Recviem timpului* este construit ca discursul unui înţelept ce face un imn al culturilor „Din ţări în care focul istoriei a zămislit o zestre" (23), din antichităţile chineză, egipteană, greacă, din perioada renascentistă; în fine, ajunge la cea română, reprezentată prin simboluri şi personalităţi – Ştefan cel Mare, Voroneţul, Eminescu, Enescu, Brâncuşi –, pe care le vede marcate de tristeţe, dar şi de sacralitate, starea unică ce dă un sens trecerii inexorabile a timpului. În poemul *Sigiliul timpului*, transmiţându-l repetat, eul poetic conferă mai multă forţă mesajului; o dată prin intermediul lui Pericle, conducătorul unei epoci strălucitoare a Greciei, un salt uriaş în istoria omenirii („Ca să ridici ceva măreţ, care străbate veşnic timpul,/ Spunea Pericle, trebuie ca să porneşti cu o idee,/ Apoi artiştii, arhitecţii şi filozofii având o cheie/ Deschid porţile timpului şi se găsesc cu nemurirea!") (46), apoi imaginând o întâlnire în spaţiul oniric cu Pericle pe Acropole, sugerând astfel faptul că este marcat

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

de o întreagă cultură. Conştient de puterea revelaţiei, poetul insistă asupra mesajului („Ideea, ca o arhitectă neîntrecută, ca povaţă a Atenei,/ Ideea, născând un univers cu galaxii, planete şi cu stele,/ Dintr-o scânteie, doar dintr-o scânteie!...") (46).

Tema vieţii, a existenţei umane supuse timpului, este împletită cu cea a mişcărilor Pământului, redând *Portretul timpului* la scară individuală şi cosmică. Teorii ştiinţifice puse în metaforă şi comparaţii descriu timpul la nivelul universului, într-o imagine a lumii-spectacol:

„Ca la un îndemn dat de un regizor celebru
Pământul s-a conformat începând dansul.
A făcut o piruetă de balerină în jurul său.
Cu această mişcare simplă se năştea ziua.
După o altă piruetă, ziua murea în noapte.
Concomitent, Pământul se mişca împrejur,
Înconjurând Soarele, pe o orbită ca o roată.
Aşa se năştea primăvara, care apoi murind,
Năştea vara, care murind năştea o toamnă" (65).

Timpul existenţei individuale, marcată de „examene dure, pe viaţă şi pe moarte" (64), este surprins ca atare, în imagini poetice puternice. În centru se află acelaşi laitmotiv al *roţii*, prezent anterior în comparaţie, care de astă dată are o încărcătură metaforică, integrată într-o meditaţie asupra omului aflat sub pecetea timpului, care se salvează, însă, prin conştiinţa de sine:

„O roată iscusită, care strujea mereu timpul,
Secundă, minut, oră, zi cu zi, ne scurta viaţa.
În maratonul de la naştere până la moarte,
Mulţimea aleargă desculţă pe aşchii de timp.
Omul, singura fiinţă care şi-a scris o istorie
Fugind cu paşi însângeraţi să prindă viitorul..." (66).

O temă de aceeaşi amploare este cea a mişcării cosmice gândite de Creatorul universului, pe care poetul o relaţionează cu tendinţa omului spre descoperire şi cunoaştere din începuturi („Găsii în suluri de papirusuri antice/ Că Leucip şi Democrit au intuit atomul!") (55) şi de-a lungul timpului („Atunci am căutat febril alte tratate/ Scrise de nobeliştii Rutherfor şi Bohr"; „Apoi am dat de Ştefan Procopiu/ Cel care ceva mai înainte de Bohr a calculat/ Cum se roteşte electronul în jurul său,/ Ca o codană pe sub mână la o horă-n sat!") (56). Acest subiect este asociat cu motivul horei, „dansul învârtit", într-un ritm intuit de om după cel al mişcării universale („Iar oamenii neştiutori plagiatori,/ Doar copie sublimul din eternitate,/ În Hora magică a electronilor/ Jucată neîncetat în totul şi în toate!") (57).

Cum am văzut, în viziunea poetului, omul rămâne în eternitate prin creaţie şi cultură, dar şi prin iubire, în diferitele ei ipostaze (*Şeherezada*, *Pygmalion*), prin credinţă şi sentimentul religios:

„Tu, Creator al Dansului etern al Universului

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

Ascultă ruga noastră, Părinte a toate Iubitor
Şi viaţa noastră fă-o un dans jucat neîncetat
Şi primenit în roata generaţiilor, mereu dansat,
Cu mângâierea caldă din Mâna-Ţi milostivă
Şi când sfârşeşte valsul nostru, valsul minut
Fă să ne fie uşoară ţărâna, pe mormânt! Amin..." (*Rugă*, 73)

Întâlnim aceste sentimente îmbinate în ideea de nuntă în *Invitație la dans* („Mergeam încet, cu paşii mângâioşi făcuţi de acrobat/ Sperând ca sentimentul de lumină spre ziua nunţii/ Să ia poteca sfântă urmată lin de floare la sămânţă") (32), apoi de serenitate a iubirii conjugale (*Lumină plăpândă*). Într-un alt poem, *Ana*, construit sub forma dialogului cu un călugăr, este reiterat mitul meşterului Manole sub o altă formă; se naşte ideea de schimbare a viziunii şi atitudinii unei lumi, prin imaginea omului care creează sub puterea divinității creştine, prin dar divin şi rugă, fără jertfă umană:

„De ce Manole, neîntrecutul meşter şi atâta de vestit [...],
De ce la Dumnezeu ceru ca un nerod ploaie şi vânt
Şi nu ceru un înger să o salveze pe Ana de mormânt?
Atunci călugărul şopti ca la o predică tare emoţionat
Că bunul Dumnezeu, în mila lui cea mare, a prefăcut
În lacrimi ale muritorilor fântâna neroziei lui Manole
Ca o fântână jelind cu lacrimi ce izvorăsc necontenit
Pe giulgiul neputinţei lumii, de Adam şi Eva pregătit..." (51-52)

În contemporaneitate, ochiul interior al poetului, *ochiul de ciclop*, priveşte cu tristeţe, îndurerat, la o lume inconştientă şi aflată în derivă, din care face parte şi pe care şi-o asumă („Morfeu, şiret, ne îmbătase cu somn şi nepăsare/ Într-un hamac atât de bine, cu dibăcie legănat/ Ca un mister luat din grozăvia nopţii!..." (*În somnul lui Morfeu*, 49). Prin vocea simbolică a unui personaj mitic prezent în mai multe poeme, ce vorbeşte despre viitor, oracolul Cassandra, se exprimă de fapt gândurile şi conştiința poetului care adresează astfel un mesaj semenilor:

„Şi îmi şoptea uşor în somn Cassandra
De soarta generaţiilor viitoare
Nebănuiţii şi nevinovaţii creditori ai noştri,
Pe care i-am jefuit încet luându-le aproape totul
Aerul, apa, solul şi subsolul, visul şi rodul,
Tot ce cu greu şi-ncet în ani şi ani s-a zămislit!" (*În somnul lui Morfeu*, 48).

Tot prin simbolistica unor personaje din mitologia greacă, Sirenele, zeul Ares (*Botezul focului*), este transmisă ideea că în lume domină o realitate iluzorie, sub care mocnesc catastrofe ale omenirii şi în care mesajul poeților nu mai răzbate:

„Eram distrus, numai în mit Orfeu, cu lira, domolea Sirene!
Şi doar în coruri şi-n orchestre eram uniţi cu-adevărat!
Istoria se scrie şi cu sânge, descântat în cântec de Sirene?
Orchestra lumii de multe ori era compusă din Sirene?

BDD-A25905 © 2016 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

Priveam neputincios la lira lui Orfeu ce lumina pe boltă
O constelaţie îndepărtată, rece şi tăcută, ca o durere mută..." (*Orfeu şi Sirenele*, 27-28)

Tema binelui şi a răului existente în lume în diverse forme apare în *Întâlnirea cu ecoul*, evocând prin trăiri profunde momentul apocaliptic Hiroşima şi Nagasaki şi insistând asupra cauzei principale care provoacă răul – alienarea omului, îndepărtarea lui de esenţa vieţii:

„În lumea noastră dură, Iadul şi Raiul pe vecie
Trăiesc ca într-un mozaic ciudat de rău şi bine
Şi clopotul în Parcul Păcii suna jalnic în lume
Dictonul marelui Socrate «Cunoaşte-te pe tine»
Tu, trecător pe lângă apa vie, tu omule, străine
Gnothi sauton, cunoaşte-te pe tine, cunoaşte-te...
Străine!" (38)

Nu întâmplător poetul reaminteşte acest moment într-o epocă în care vede cum lumea, dominată de tehnică, prin care se poate împrăştia răul în masă („pe ecrane"), „Hipnotizând cu teorii absurde şi barbare" (*Pieta*, 22), se îndreaptă spre distrugere. Trăirile adânci ale eului poetic în faţa acestor realităţi („Din ochiul meu cel mare, cel uriaş ca de ciclop/ Se prelingea un plâns neîncetat ca un potop", *Pieta*, 22), îndeamnă la trezire, arătând că singura vindecare este iubirea („Şi mă rugam ca-n gheaţa vieţii, aşa ca o minune/ Din inimi ca din gheizere să se ridice doar iubire" (*Botezul focului*, 30).

Imagini dintre cele mai expresive, ale lumii aflate în criză de toate felurile, apar în poemul *Ca Don Quijote*, într-un şir de comparaţii şi metafore încărcate de sugestivitate, ce construiesc o imagine a vieţii în aer, pe uscat, în apă, a vieţii spirituale, distrusă din rădăcini („Viaţa gonea în trap spre moarte la-ntâmplare/ Pe cai hrăniţi avid cu bani murdari/ Şi adăpaţi cu visele halucinante şi meschine/ Desprinse din coşmaruri şi teroare!" (39-40-41). Întrebarea plină de tristeţe şi îngrijorare din finalul poemului, adresată umanităţii, pare să aştepte un răspuns care trebuie să se nască în conştiinţa fiecăruia.

Lupta continuă dintre bine şi rău este surprinsă magistral în *Arborele vieţii* prin simbolul *poetului* care, „ca un mare ctitor al limbii vorbite", construieşte o lume a luminii, ce se izbeşte veşnic de lumea realităţii. Aceasta este descrisă succint şi convingător prin evocarea spiritului critic al lui Diogene, ce vede şi spune cauza răului („Şi visul său îl risipea cu elocinţă Diogene/ Ca zidul dărâmat al mănăstirii lui Manole/ Spunând că răul fuge totdeauna mai repede/ Purtat în zbor de ură, ca gândul, pretutindeni!" (54). Ca cel ce se află într-o relaţie simbiotică cu materialul inefabil, cuvântul, atunci „când clădeşte inefabilul", eul poetic îi cunoaşte şi îi simte puterea şi originea divină, în suflet („Cuvintele se sprijină pe o fundaţie în timp/ Ca rădăcina de negăsit a Arborelui Vieţii,/ Care îşi hrăneşte existenţa doar din trăiri!" (53). Edificiul său este pentru toţi. Din această perspectivă înţelegem nedumerirea ca a unui copil, exprimată în ultimul vers („Iară poetul se întreba-ntristat, atunci lumina?..." (54), şi îndurerată ca a celui ce vrea să păstreze şi să împărtăşească şi celorlalţi sâmburele vieţii.

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

Relaţia profundă cu cuvântul este exprimată cu implicare deplină într-o odă în stil modern închinată limbii, una dintre cele mai frumoase ce s-au scris vreodată pe această temă, intitulată chiar *Limba vorbită*. Prin asemănarea cu cele patru elemente primordiale – fiecare analogie dezvoltată în câte o strofă, în care eul poetic îşi mărturiseşte trăirile – este exprimată ideea de necesitate vitală, intrinsecă acestui dat uman: „Fratele meu geamăn poetul,/ Când amintea despre limba vorbită [...]/ Îmi spunea c-o respiră tot timpul ca aerul!"; „Îmi spunea că o bea însetat ca pe apă" (67); „Spunea că-i dă căldura flacării dansând cu foc!"; „Îmi spunea că e mană cerească la fel ca pământul!" (68). Totodată, intuieşte funcţiile fundamentale ale limbii, rolul său în comunicare, precum şi pe cel estetic, discutate, altminteri, în teoriile ştiinţifice lingvistice. În strofa ultimă, prin laitmotivul *roţii*, cu o simbolistică amplă, poetul transmite în imagini concentrate esenţele şi trăsăturile limbii, necuprinsul, frumuseţea, bogăţia şi importanţa fără seamăn:

„Îi spuneam că orice limbă vorbită de noi este-o roată
Şi în mişcare perpetuă ne duce oriunde este chemată!
Roata, coroană a regilor ce o poartă la nuntă mirii,
Roata supliciului pe care în chinuri o duc martirii,
Nimbul ca Soare pe creştet de sfânt pictat pe-o icoană,
Cercul de foc la circul vieţii sărit atât de uşor de o fiară,
Roata ce scoate apa vieţii tot timpul ca dintr-o fântână,
Roata care din gură în gură ne poartă ca pe orbi, de mână,
Roata care trist, în plâns de clopot ne-ntoarce-n ţărână..." (69).

Dacă *Sămânţa luminii* este *ars poetica*, poemul cu acelaşi titlu ca al cărţii, *Pe urma zborului*, este meditaţia reprezentativă, între poeziile care abordează tema timpului. De astă dată, ca soluţie pentru a contracara perindarea continuă din „Colierul infinit de clipe, de ore, de zile, luni şi de ani" (62), poetul vede *zborul*, cercetat în diferitele manifestări, de la aripa fragilă conservată în bobul de chihlimbar, la zborul preistoric (pasărea Arheopteryx), apoi la zborul mitic (Dedal şi Icar) şi la cel din poveşti, „Cu viteza de neatins luată de cavalcadele gândului" (62) (calul lui Harap-Alb) şi concretizat în primul aparat de zbor cu reacţie din istoria omenirii, construit de Henri Coandă. În epoca unei descoperiri legate de acelaşi subiect, care a marcat literatura („Apoi şi-a luat zborul în nemurire undeva la Paris/ Unde toţi citeau «În căutarea timpului pierdut»"), această invenţie din ştiinţă, pornind „în căutarea timpului câştigat", marchează şi un „zbor în nemurire". Fascinat de periplul din etapele zborului, eul poetic ajunge la adevărul că, „De la urletul inimaginabil când se năştea Universul" (63), la concretizarea într-un timp personal limitat prin moarte, al vieţii fiecăruia, totul se supune trecerii timpului: „Până să conştientizez şi eu că primul şi ultimul zbor/ L-a făcut şi-l face fără a zăbovi, întotdeauna timpul" (63).

Poeticitatea cărţii apare ca o adevărată arhitectură din cuvinte, ce are ca nucleu comparaţia, în tipuri diferite. Pentru a crea imagini cu impact imediat, poetul compune comparaţii în care în mod constant un termen este din zona concretului: „Gând [...], Adesea tu încerci să pătrunzi adânc/ În miezul cuvintelor şi să le savurezi,/ Intrând ca omida în pulpa unui fruct!"; „Gând [...], Tu cauţi ca floarea soarelui lumina") (*Sămânţa*

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

luminii, 6); „Pământul ca un cerc bătătorit sub paşi bătuţi rapid/ Sub paşii ca un ropot furtunos şi lung de-aplauze" (*Dansul nemuritor*, 10); „Privind cu ochiul meu, tare mirat, ca de ciclop/ Mişcarea risipindu-se uşor ca puful unui plop"; „Imaginile ca nişte miei minusculi pe o păşune/ Erau fragmente din copilărie ascunse-n amintire" (*Primăvara – jocul de-a viaţa*, 12); „Dogoarea din Soare dă-n foc ca lapte uitat la fiert"; „Toate imaginile filmului strânse fir cu fir, în claie,/ Culese cu ochii precum ciupercile după o ploaie" (*Vara-căldura dragostei*, 13, 14); „Copacii ca bieţi cerşetori rebegiţi tremură-n zdrenţe"; „Gospodinile cară acum ca furnicile poame-n cămară"; „Le-a strâns cum ar îmbrăţişa cu drag bunicul nepoţii" (*Recolta toamnei*, 16, 17); „Când speranţele încremenesc ca flori de gheaţă pe geam" (*Testamentul din iarnă*, 19); „Deşertul măcina verdele ca o moară" (*Ca Don Quijote*, 40).

Alteori, termenul de comparaţie este un element abstract, care imprimă versurilor o mare expresivitate, marcată de lirism şi meditaţie: „Gând, îmi şopteai ca o taină de suflet" (*Sămânţa luminii*, 6); „Mocnea ca o lumină în jarul şi în spuza infinitului/ Ce învia ca osana să celebreze muza dansului" (*Dansul nemuritor*, 9); „Frunze ofilite cad ca vise ucise şi smulse din ramuri" (*Recolta toamnei*, 16); „Toate bunurile de pe Pământ strânse cu drag, într-un cuvânt/ Ca resemnarea dumnezeiască a păstorului din Mioriţa" (*Testamentul din iarnă*, 20); „Arzând cu sete rădăcinile pipernicite/ Ascunse ca o ruşine în pământurile-aride" (*Ca Don Quijote*, 40); „Ce prezentau amănunţit modelele atomice/ Şi-un dans ca un perpetuum mobile" (*Dansul universal*, 56); „Existenţa era ca o şcoală interminabilă/ Cu examene dure, pe viaţă şi pe moarte" (*Portretul timpului*, 64).

Comparaţiile sunt uneori dezvoltate şi alunecă spre metaforă („Va deveni în timp orchestra teatrului, scena rotundă/ Ca Soarele ce luminează încontinuu aleea timpului" (*Dansul nemuritor*, 10); „Toamna, ca un jucător la loteria naturii/ Strângând recolta, caută bucuria din adâncul inimii" (*Recolta toamnei*, 16); „Din ţări în care focul istoriei a zămislit o zestre/ Ca pâinea coaptă în cuptoarele culturilor străbune"; „Enescu, întristat, bătu cu inima ca o clopotniţă astrală"; „Brâncuşi ca un martir arzând pe rugul dorului de ţară" (*Recviem timpului*, 23, 24, 25); „Să fie puse de poet atent, bucăţică lângă o altă bucăţică [...], Ca un tablou votiv pictat în mănăstirea ctitorului viselor" (*Testamentul din iarnă*, 19); „Într-un bob de chihlimbar era o aripă fragilă/ Ca o fărâmă de lumină răstignită de o prismă/ Ca o pată din surâsul zânei sărutate de Soare" (*Pe urma zborului*, 16).

Dintre acele comparaţii care au ca termen cu care se compară un element concret, o parte sunt de esenţă populară. O seamă de imagini şi idei sunt transmise însă prin numeroase comparaţii de sorginte cultă, cu trimitere la diverse momente, oameni-simbol din istoria omenirii sau la însăşi figura lui Isus („De aceea, înfiorat, te salut om luminat/ Tu, cel sacrificat, ca Giordano Bruno"; „Salut poeţii care cântă cu lira lui Orfeu/ Arzând în sentimente fierbinţi ca focul/ Şi pătimind în autodafe ca Prometeu!" (*Sămânţa luminii*, 8); „Natura copie destinul divin înviind ca Hristos" (*Primăvara–jocul de-a viaţa*, 11); „Apollo cântă acum din lira-i măiastră cu foc/ Ca virtuozul urmând ritmul vivace-n concert"; „Când eram tânăr, în starea magică de vară a vieţii/ Filmam ca un mare cineast, febra înaltă a tinereţii"; „Pe care o răpise un zmeu nerod şi rău ca un Irod" (*Vara–căldura dragostei*, 13, 14); „Terra, planeta vieţii, era îndurerată ca o Pieta" (*Pieta*, 22); „Privind fluviul de foc arzând în vadul morţii,/ În

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

miezul groazei, ca în Apocalipsa lui Ioan" (*Întâlnirea cu ecoul*, 37); „Privind perplex şi-ngrijorat Pământul/ Uitându-mă ca Don Quijote prin vizor"; „Aerul poluat al fabricilor şi din oraşe/ Ne-ncolăcea ca braţele Hidrei din Lerna" (*Ca Don Quijote*, 39, 40); „Ideea, ca o arhitectă neîntrecută, ca povaţă a Atenei" (*Sigiliul timpului*, 46); „Cultura o poveste vie semănând mereu înviere [...]/ Ca o Cină de Taină a creaţiei şi-a sufletelor" (*Cina cea de Taină*, 58); „Existenţa era [...]/ Ca Hercule în luptă cu leul din Nemeea,/ Ca fecioara din Orleans arsă de ignoranţă,/ Ca lupta la sânge din arene, pentru pâine" (*Portretul timpului*, 64); „Te visam alter ego în noianul de vise/ şi tu îmi şopteai de-aşteptări, ca Ulise" (*Lumină plăpândă*, 71).

Metafora este, de asemenea, prezentă, cum am văzut, derivând din comparaţie sau independent, mai ales în registre de tip baudelairian, atunci când transmite realităţi dure („Au fost prinse de poet ca fotogramă cu fotogramă [...]/ Le-a îmbrăţişat într-un buchet nemaivăzut de trăiri/ Care mai de care mai fierbinţi, cu spini şi trandafiri/ Şi le-a topit ca în cel mai nobil aliaj de sentimente" (*Vara–căldura dragostei*, 14-15); „Midas atinge cu mâinile frunzele la voia-ntâmplării,/ Verdele-atins se transformă în aurul galben al bolii" (*Recolta toamnei*, 16); „[...] frigul iernii/ Îngheaţă viaţa cu strânsura de cleşte a unui şarpe Boa/ Sugrumând şi ultima respiraţie de pe oglinda timpului" (*Testamentul din iarnă*, 19); „În grota planetară cu miliardele de stalactite/ Se risipeau încet, în picături de timp, şi visele!" (*Pieta*, 22); „După mulţi ani, la Hiroşima în parcul Păcii/ Băteam cu inima în clopotul speranţei vieţii" (*Întâlnirea cu ecoul*, 37); „Călătoream cu gândul pe urma zborului,/ Răsfoind timpul ascuns în pagini de piatră"; „Mă fascina armasarul lui Harap-Alb, hrănit cu jar/ Îmi plăcea că zbura mult mai repede decât lumina,/ Cu viteza de neatins luată de cavalcadele gândului"; „Iar mânzul lui Coandă zbura cu viteza gândului,/ Luat în cârcă de aer, în căutarea timpului câştigat!"; „În maratonul de la naştere până la moarte,/ Mulţimea aleargă desculţă pe aşchii de timp" (*Portretul timpului*, 61, 62, 66).

Printre figurile de stil preferate de poet şi care ţes poeticitatea cărţii este şi personificarea, ce aduce uneori acestei poezii, cu multe note dominante de gravitate, şi un ton ludic şi chiar umor („Canicula pare că râde în hohote la glumele-aprinse/ Spuse de balauri aruncând focul din guri deschise"; „Iadul topeşte cu mult mai uşor smoala-n cazane/ Caldarâmul stă nemişcat şi se bronzează la soare" (*Vara–căldura dragostei*, 13); „Ploile mână oile la iernat şi păsări de curte-n cotețe" (*Recolta toamnei*); „Ca o fântână jelind cu lacrimi ce izvorăsc necontenit/ Pe giulgiul neputinţei lumii, de Adam şi Eva pregătit..." (*Ana*, 52).

Pe lângă *ochiul de ciclop* şi *roata*, deja amintite, în poeziile din *Pe urma zborului* întâlnim frecvent şi alte laitmotive, precum *dansul* sau *hora*, *zborul* şi *visul*, fiecare cu o simbolistică variată, dar care conferă cărţii o anume unitate. Trebuie semnalată şi repetiţia aceluiaşi cuvânt sau a aceleiaşi sintagme în versuri apropiate, în contexte diferite, o altă particularitate a discursului şi a ritmului acestui poet, care accentuează ideea ca un efect de halou („Tu cauţi ca floarea soarelui lumina/ Cu pălăria ridicată ziua spre soare" (*Sămânţa luminii*, 6); „Inima mea se desfăcea pe loc dintr-o armură/ Bătea în ritm de tobe, cu zgomot ca-n război. Cuprins de panică citisem jurnalul de război/ Pe care-l scrise omul tragic, soldatul norocos" (*Botezul focului*, 29); „Şi mă gândeam la morile de vânt/ Care în van se duelau neîncetat cu vântul" (*Ca Don Quijote*,

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)

41); „Dansul vrăjit, neobservat al electronilor/ Jucat neîncetat în totul şi în toate [...]/ În Hora magică a electronilor/ Jucată neîncetat în totul şi în toate" (*Dansul universal*, 57); „Deschide acuma fereastra, e seară/ Să intre o boare uşoară de-afară/ Deschide-ţi şi ochii şi uită-te afară/ E-o seară senină şi caldă de vară" (*Lumină plăpândă*, 70).

Tema iubirii, sentimentele de prietenie şi recunoştinţă îşi găsesc o formă de exprimare şi în dedicaţiile de la începutul cărţii, făcute soţiei, Vasiliki, şi fiului lor, Dimitris-Florin, iar la începutul anumitor poeme, unei pleiade de prieteni, oameni de cultură, precum şi de personalităţi de peste timp ale culturii române sau/şi greceşti: Marin Sorescu, Ştefan Procopiu, Henri Coandă, Monica Săvulescu-Voudouri, Valentina Teclici, Marieta Alexandrescu, Emil Alexandrescu, Marcel Chirnoagă, Carmen-Gabriela Pamfil, Victor Ivanovici, George Bădărău, Olga Rusu.

Citind *Pe urma zborului*, este imposibil să nu meditezi la mesajele poetului privind starea lumii contemporane, iubirea pentru arta cuvântului şi reprezentanţii ei, la apelul deschiderii faţă de cultură şi creativitate în formă artistică sau ştiinţifică – înveşnicire a vieţii –, vitale într-o lume dominată excesiv de materialnic şi vremelnic, în care sufletul, într-o luptă fără sânge, fără ură şi fără părtinire, îşi cere drepturile sale prin *cuvânt*, prin cuvântul izvorât din harul divin, al luminii.

Bibliografie

Gheorghiu 2013: Florin Gheorghiu, *Pe urma zborului*, Editura PIM, Iaşi, 2013.
Gheorghiu 2012: Florin Gheorghiu, *Sentimente în chihlimbar*, Editura PIM, Iaşi, 2012.

BDD-A25905 © 2016 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:54:32 UTC)